

BOJ S PROSTŘEDKY JADERNÉHO NAPADENÍ NEPŘÍTELE

Polní řád ČSLA v článku 32 stanoví: „Úspěch v soudobém boji není myslitelný bez včasného a spolehlivého zničení a umlčení nepřátelských prostředků jaderného napadení. Tyto prostředky se musí ničit okamžitě po jejich zjištění...“ Toto ustanovení platí nejen pro operaci vedenou za oboustranného použití jaderných zbraní, ale i pro období, kdy tyto zbraně dočasně nebudou používány. V článku mně právě jde o toto období.

V současné době pod pojmem prostředky jaderného napadení rozumíme především:

- baterie 155mm samohybných houfnic (armáda USA);
- baterie 203,2mm houfnic (u všech armád NATO);
- útvary neřízených i řízených taktických a operačně taktických raket všech typů;
- letouny — nosiče;
- sklady speciální munice a výzbroje.

Můžeme k nim zahrnout i baterie PLŘS NIKE HERKULES, které mají možnost ničit vzdušné cíle a případně i velitelská stanoviště, ze kterých je činnost prostředků jaderného napadení řízena.

Všechny tyto objekty musí být tedy v duchu ustanovení Polního řádu předmětem jak zvýšeného úsilí průzkumných prostředků všeho druhu, tak i prvořadými cíli pro všechny palebné prostředky. Zničení totiž co největšího počtu prostředků jaderného napadení ještě do okamžiku přechodu na použití jaderných zbraní může značně ovlivnit mohutnost samotného překvapivého použití jaderných zbraní nepřítelem a tím i další průběh operace. Je tedy prvořadým zájmem a povinností velitelů a štábů všech stupňů (zejména stupně armáda a front), aby otázkám ničení prostředků jaderného napadení i v období vedení operace bez použití jaderných zbraní věnovali stejnou pozornost, jako v období jejich použití.

Prvořadá je organizace průzkumu těchto prostředků, přičemž nejdůležitější úlohu bude plnit vzdušný průzkum, doplněný hloubkovým pozemním průzkumem všeho druhu.

Některé z prostředků jaderného napadení, zejména baterie 155mm SH a 203,2mm H, budou v tomto období používat klasickou municí, takže jejich zjištění a tím i možnost ničení bude usnadněna. Obdobně i letouny nosiče, pokud budou rozmístěny na letištích spolu s ostatními letouny, mohou být ničeny na zemi v rámci náletů na tato letiště. Naproti tomu všechny dosavadní typy neřízených i řízených raket a sklady speciální munice a výzbroje nebudou v tomto období vyvíjet bojovou činnost. Naopak nepřítel se bude snažit je co nejlépe zamaskovat a skrýt před všemi druhy průzkumu. Taktéž se bude snažit spolehlivě utajit letouny nosiče, které zůstanou i v tomto období v trvalé pohotovosti k přechodu na použití jaderných zbraní.

Je velmi pravděpodobné, že zjištění pečlivě maskovaných prostředků jaderného napadení nepříteli nebude pro vzdušný průzkum snadným úkolem. Určitou výhodou bude možnost plného využití vzdušného snímkování, protože časový prostor (doba od zjištění do zničení cíle) v tomto případě nemá tak rozhodující význam jako v období bojové činnosti prostředků jaderného napadení.

Pozemní hloubkový průzkum může pak nedostatečně vyhodnocené údaje vzdušného průzkumu upřesnit (nebo naopak). Mnohdy i náznaky, získané pozemním hloubkovým průzkumem, jako je silně střežený prostor apod., mohou sloužit jako podklad pro upřesnění úkolů vzdušného průzkumu.

Radiotechnický průzkum nebude vzhledem k přísným opatřením utajení prostředků jaderného napadení schopen získat potřebné údaje pro jejich zničení. Jeho význam však rázně vzroste při odhalování příprav k přechodu na použití jaderných zbraní.

Složitost organizace ničení prostředků jaderného napadení v tomto období vyplývá ze značně omezených prostředků jejich ničení. V dostřelu klasického dělostřelectva budou jen dělostřelecké baterie 155mm SH a 203,2mm H, které budou v každém případě zahrnuty do protibaterijní činnosti vlastního dělostřelectva. Jejich zjištění při střelbě klasickou municí mohou zabezpečit prostředky dělostřeleckého průzkumu. Ničení však vyžaduje velmi vysokou spotřebu munice a to plnění tohoto úkolu značně ztěžuje.

Hlavním prostředkem ničení všech typů raket, letounů nosičů i skladů speciální munice a výzbroje bude v tomto období letectvo. Na něm bude ležet hlavní tíha jak průzkumu, tak ničení těchto cílů.

Možnosti využití skupin hloubkového průzkumu k ničení zejména raket všech typů (stačí průstřel nebo silná deformace těla rakety střelou z ruční zbraně) jsou omezeny tím, že hlavním úkolem těchto skupin je průzkum pozorováním a jakákoliv bojová činnost vede k prozrazení a možnosti zničení takové skupiny.

Použití vzdušných výsadků pro tento úkol je možné a Polní řád s tímto úkolem pro ně počítá. Výhodné jsou menší diverzní skupiny, vyslané k zničení stabilních objektů, především skladů speciální munice a výzbroje, případně letounů nosičů na letištích s předem předpokládaným přechodem těchto skupin k partyzánské činnosti po splnění úkolu. Použití většího vzdušného výsadku je závislé na časovém spojení s útočícími pozemními vojsky, což při nižších tempích útoku a značných hloubkách umístění těchto objektů plné využití většího vzdušného výsadku znemožňuje.

Možnost využití speciálních odřadů ale bereme v úvahu zejména k ničení prostředků jaderného napadení v taktické hloubce. Vzhledem k velké spotřebě munice nebudeme moci ničit všechny zjištěné cíle, většinou půjde pouze o umlčování. Dokončit ničení těchto cílů mohou právě speciální odřady.

I když tedy možnosti průzkumu i ničení prostředků jaderného napadení v období operace vedené bez jaderných zbraní jsou značně omezené, nemůžeme se spokojit s dosavadní praxí, kdy je úsilí jak průzkumu, tak i prostředků ničení soustředěna především na ničení uskupení pozemních vojsk. Jedinou výjimkou je ničení dělostřeleckých baterií v rámci protibaterijní činnosti. Ve štábech se v tomto období nevede žádný přehled o tom, co z prostředků jaderného napadení bylo zničeno, s jakým výsledkem, co je třeba průzkumem dále upřesnit atd. Štáby ještě v nedávné době zpracovávaly „Plán boje se zbraněmi hromadného ničení nepřítelů“. Šlo však jen o plánovací dokument, který zpravidla dále nevedly, jeho účelnost byla problematická a proto dále od jeho zpracování upustily.

Pozornost velitelů a štábů se rázem zvyšuje, jakmile vznikne reálné nebezpečí možnosti přechodu na použití jaderných zbraní. Pracně a namáhavě se teprve dávají dohromady údaje o počtu a rozmístění prostředků jaderného napadení a údaje o cílech se zjišťují ve značné časové tísní.

Jiným nesprávným jevem v praktické činnosti štábů je i to, že i když je cíl tohoto typu zjištěn ještě do přechodu na použití jaderných zbraní, není-li jej prostředky, které mají k dispozici, ale pouze zaplánují jako cíl pro první hromadný jaderný úder raketového vojska nebo letectva.

Podle ustanovení Polního řádu by měli velitelé a štáby zejména na stupni armáda a front věnovat trvalou pozornost ničení prostředků jaderného napadení po celou dobu operace. Organizace a řízení boje s prostředky jaderného napadení je povinností hlavních funkcionářů a celého štábu. Rozhodující úlohu však musí sehrát operační oddělení (správa). Trvalá součinnost se zpravodajským oddělením, oddělením RVD a leteckou operační skupinou (štábu letecké armády) je předpokladem účinnosti řízení této činnosti.

Operační oddělení by mělo trvale vést jednoduchý přehled o všech předpokládaných prostředcích jaderného napadení nepřítelů v pásmu svazu, které objekty byly zjištěny, ničeny a s jakými výsledky. Na základě toho by mělo upřesňovat úkoly průzkumu, určovat okamžité úkoly prostředkům ničení i případně upřesňovat plánované úkoly pro přechod na použití jaderných zbraní.

Raketové vojsko i v období operace bez použití jaderných zbraní organizuje trvale systém hotovostních baterií. Jakmile je zjištěn vhodný cíl pro úder raketového vojska, příslušná hotovostní baterie se připraví a dosáhne pohotovosti k jeho ničení. Tato baterie je v nařízeném stupni hotovosti až do doby, kdy cíl zničí jiné prostředky nebo do přechodu na použití jaderných zbraní. Pokud není tento cíl zničen, nikdo nemá právo zrušit pohotovost baterie na tento cíl.

V dosavadní praxi nejsou v tomto období hotovostními bateriím raketového vojska ukládány konkrétní úkoly. Je pravda, že počet hotovostních jednotek raketového vojska a letectva nebude stačit k pokrytí všech možných cílů — prostředků jaderného napadení. Proto pro hotovostní jednotky vybíráme takové cíle, kde faktor času při eventuálním přechodu na použití jaderných zbraní je rozhodující. Je samozřejmě, že při náznacích možného přechodu na použití jaderných zbraní se úsilí všech prostředků průzkumu plně soustředí na zjištění a upřesnění především prostředků jaderného napadení a zjištěné cíle jsou pak

předávány jako palebné úkoly i pro ostatní jednotky RV a letectva (mimo hotovostní).

V poslední době diskutujeme o tom, zda ponechat nebo ne určitý počet hotovostních baterií v raketovém vojsku při vlastním prvním hromadném jaderném úderu. Budeme-li po celou dobu operace dodržovat zásadu okamžitého ničení prostředků jaderného napadení po jejich zjištění, pak bychom měli prakticky pro první hromadný úder plánovat jen ty cíle, které byly zjištěny krátce před hromadným úderem a nemohly být zničeny. Takových cílů bude pravděpodobně minimum. Ale zůstane řada cílů tohoto typu, o nichž víme bezpečně, že v sestavě nepřítele jsou, ale dosud je průzkum nezjistil. Možnost jejich zjištění při přípravě a při vlastním přechodu na použití jaderných zbraní se podstatně zvýší. Je proto odůvodněné ponechat určitý počet hotovostních baterií raketového vojska na tyto cíle, aby je mohly i v době prvního hromadného jaderného úderu ničit ihned po zjištění. Využití všech odpalovacích zařízení raketového vojska v prvním hromadném úderu bez ponechání hotovostních baterií by prakticky znemožnilo včasné a účinné ničení nejdůležitějších cílů vzhledem k času, který je nutný pro přípravu dalšího úderu po odpálení. To ovšem neznamená, že počet hotovostních baterií půjde na úkor mohutnosti prvního hromadného úderu. Půjde skutečně jen o nejnutnější počet pro plnění těchto konkrétních, ale nepředvídaných úkolů. Dobrá součinnost raketového vojska a letectva (zejména vyčlenění určité části jaderných úderů letectva na cíle upřesněné při hromadném vzletu letectva v rámci prvního hromadného úderu) umožní snížit počet hotovostních baterií v raketovém vojsku na minimum.

Vážnost prostředků jaderného napadení je tak vysoká, že boj s nimi musí být nepřetržitý. Ne jejich včasné zničení závisí podstatně stupeň bojeschopnosti vojsk nepřítele a tím i průběh a výsledek operace.